

MemoriiJurnale

Yasunari Kawabata s-a născut la Ōsaka, în 1899. În 1924 a absolvit Universitatea Imperială din Tōkyō. A debutat în 1925, și doi ani mai târziu a devenit cunoscut prin nuvela *Dansatoarea din Izu* (*Izu no odoriko*; Humanitas Fiction, 2008), iar în 1948 și-a câștigat definitiv notorietatea cu romanul *Țara zăpezilor* (*Yukiguni*; Humanitas, 2007). Este primul scriitor japonez care primește Premiul Nobel, în 1968, motivația juriului fiind „măiestria lui literară, care exprimă cu mare sensibilitate esența spiritului japonez”. S-a sinucis în aprilie 1972, la mai puțin de doi ani după moartea prietenului său, scriitorul Yukio Mishima. Printre cele mai cunoscute cărți ale sale se numără *O mie de cocori* (*Sembazuru*, 1952; Humanitas, 2000, 2010), *Maestrul de go* (*Meijin*, 1954; Humanitas Fiction, 2007, 2014), *Lacul* (*Mizuumi*, 1954; Humanitas Fiction, 2012), *Sunetul muntelui* (*Yama no oto*, 1954; Humanitas, 2010), *Frumoasele adormite* (*Nemureru bijo*, 1961; Humanitas, 2006, 2009 ; Humanitas Fiction, 2014), *Vechiul oraș imperial* (*Koto*, 1962; Humanitas Fiction, 2009) și *Frumusețe și întristare* (*Utsukushisa to kanashimi to*, 1964; Humanitas, 2000, 2009; Humanitas Fiction, 2013).

Yasunari
Kawabata

Jurnal de la
șaisprezece ani

Adolescentul

Traducere din japoneză și note de
Cornelia Daniela Lupșă

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Mona Antohi
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

Yasunari Kawabata

Jūrokusai no nikki

Copyright © 1925, The Heirs of Yasunari Kawabata

All rights reserved.

Shōnen

Copyright © 1952, The Heirs of Yasunari Kawabata

All rights reserved.

© HUMANITAS, 2014, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KAWABATA, YASUNARI

Jurnal de la șaisprezece ani: Adolescentul / Yasunari Kawabata;

Cornelia Daniela Lupșă (trad., note). – București: Humanitas, 2014

ISBN 978-973-50-4652-1

I. Lupșă, Cornelia Daniela (trad.)

821.521-94=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Jurnal de la șaisprezece ani

Nota autorului: Explicațiile din paranteze au fost adăugate la vârsta de douăzeci și șapte de ani.

4 mai

M-am întors de la școală pe la cinci și jumătate. Ușa de la intrare era închisă, ca să descurajăm vizitatorii. Nu ne-ar conveni să vină cineva, pentru că bunicul e singur acasă și zace în așternut. (Bunicul era orb.)

— Am venit! mi-am anunțat eu sosirea, dar nu mi-a răspuns nimeni, și în casă s-a făcut iarăși liniște ca într-un mormânt. M-am simțit singur și trist. M-am apropiat la câțiva pași de așternutul bunicului și am spus iar:

— Am venit!

Am mai făcut un pas și am zis pe un ton mai hotărât:

— Acum m-am întors!

M-am dat și mai aproape și i-am zis chiar lângă ureche:

— M-am întoors!

— Aaa, da? De azi-dimineață nu m-a ajutat nimeni să fac pipi. Am tot gemut și așteptat, și-acum iar mârâiam că vreau să mă întorc pe partea cealaltă, înspre

apus. M-ajuți? Hai, vino. Trage-mă-n sus... Aaa-șa... Dă plapuma la loc... Încă nu-i bine... Înc-o dată, hai... Așa (fragment ilizibil)... Aa, încă nu-i bine, înc-un pic, da. Haa... E mai bine acum. Bravo! A fiert ceaiul? M-ajuți după-aia să fac pipi?

— Așteaptă puțin, că nu pot să fac totul dintr-odată!

— Știu, știu, doar am vrut să-ți zic...

După ceva timp, m-a strigat iar, cu o voce slabă, ca de mort.

— *Bon-bon*, Toyomasa-*bon-bon*¹! M-auzi? M-ajuți să fac pipi? M-ajuți să fac pipi? Auzi?

Nu se mișca deloc în așternut și doar gemea; nu înțelegeam ce trebuie să fac.

— Și ce tre' să fac?

— Aduci țucalul și-mi bagi puța în el.

N-am avut încotro, așa că am dat plapuma la o parte și am făcut ce mi-a zis, cu toate că nu-mi place deloc treaba asta.

— A intrat? Merge? Vezi că fac.

Chiar nu mai simte ce face propriul corp?

— Ah, doare, ce doare! Ahh...

1. *Bon* este un sufix care se adaugă numelor de băieți pentru a-i alinta. Este de multe ori folosit pe lângă numele unui băiat dintr-o familie înstărită, cu sensul de „domnișorul”. Nu este clar de ce bunicul îl strigă „Toyomasa”; ar putea avea legătură cu „Toyokawa”, numele satului unde s-a născut Kawabata și în care se petrece acțiunea.

Îl doare când face pipi. Odată cu răsuflarea întretăiată și vocea pierită, din țucal s-a auzit un șopot ca de pârâu.

— Ah, doare!

La auzul vocii chinuite, ochii mi s-au umplut de lacrimi.

A fierț ceaiul și i-am dat să bea. Ceai ieftin. L-am ajutat la fiecare înghițitură. Are fața scofâlcită, pe cap doar puțin păr alb, iar mâinile tremurânde sunt numai piele și os. Pe gâtul firav, la fiecare înghițitură, mărul lui Adam se mișcă brusc în sus și-n jos. A băut trei cești.

— Aa, bun, bun, a zis plescăind. M-am mai înviorat puțin. Tu mi-ai cumpărat ceai bun, dar cică nu e bine dacă bei prea mult. De-asta beau ceai ieftin... Ai trimis carte poștală la Tsunoe (satul surorii lui mai mici)? m-a întrebat după un timp.

— Azi-diminează.

— Da? Bine.

Mda, se pare că și-a dat seama de ceva. O fi având gânduri negre? (Teama mea era că presimțea că va muri, altfel de ce mi-ar fi cerut să-i trimit carte poștală surorii lui, căreia nu-i scria decât foarte rar?) Am stat și m-am uitat la fața albăstrie până mi s-au încețoșat ochii.

*

Citeam o carte, când mi s-a părut că a venit cineva.

— Tu ești, Omiyo?

— Da.

— Cum a fost?

M-a cuprins brusc îngrijorarea și m-am întors de la birou cu fața spre ea. (Dusesem o masă mare în camera de oaspeți. Omiyo era o țărancă în jur de cincizeci de ani, care venea dimineața și seara să ne gătească și să ne ajute la treburi.)

— Am fost azi la templu și le-am zis că are șaptezeci și cinci de ani, că a căzut la pat și că mănâncă, dar de treizeci de zile nu are scaun. I-am rugat să întrebe totuși zeul. Și răspunsul a fost că „are vârsta pe care o are și asta-i boala bătrâneții, dar nu se va întâmpla ceva neașteptat...”

Am oftat din rărunchi amândoi. Omiyo a continuat să-mi povestească.

— Și-au zis că mănâncă bine, dar nu are scaun pentru că în burta lui se află o fiară care-i devorează mâncarea. N-au spus să-i dăm mai mult sau să înghită mai bine, dar cică fiarei îi place băutura. M-au sfătuit să-i duc bolnavului un sul cu Buddha Myōken¹ și să ard tămâie în camera lui. Chiar să fi pus stăpânire pe el fiara asta...? Că nu s-a schimbat deloc! Doar că nu mai știe ce oră e. E adevărat că înainte se îneca și cu un fulg de pește uscat, iar acum mănâncă și *sushi*, și găluște de orez dintr-o înghițitură. Da' nu-mi place cum i se mișcă mărunții lui Adam când înghite: sus-jos, sus-jos.

1. Figură din panteonul budist (reprezentând Steaua Polară), care protejează drumurile și îi ajută pe cei săraci.

Așa i s-a mișcat și fetei *miko*¹ când Inari²-*san*³ s-a pogo-
rât în ea să-mi vorbească, și când a ieșit din ea. Și e
adevărat că acum două-trei zile a băut chiar mult. Așa
o fi? Cum mi-a ghicit azi?

— Știu și eu?

N-am avut curajul să-i spun în față că astea sunt
superstiții. A năvălit peste mine o neliniște pe care nu
mi-o puteam explica și nici nu știam ce să mai zic.

— Și după-aia m-am dus acasă și le-am povestit
alor mei c-am fost la templul din Itsukaichi (numele
satului) ca să-mi ghicească. „Ți-a zis c-o să moară?“ „Nu.
Mi-a zis că n-o să se întâlnească ceva neașteptat și că e
boala bătrâneții, că-i vorba de un blestem. Am fost
totuși să-mi ghicească, pentru că nu are scaun de trei-
zeci de zile.“ După care, cum am venit aici, am ars tă-
mâie și i-am zis (fiarei): „N-ai ce căuta într-o familie
ca asta! De ce faci rău omului fără motiv? Dacă vrei de
băut sau de mâncat, zi așa și-ți dau! Ieși afară ime-
diat! Ieși afară!“ M-am gândit s-o conving cumva să
iasă. Iar de mâine, o să pun orez și ceai în colțul dinspre

1. Fată care servește într-un templu șintoist, care îndeplinea,
pe vremuri, rol de mediu.

2. Unul dintre cei mai importanți zei din panteonul șintoist,
zeu al agriculturii și fertilității, protector al fierarilor și negustor-
rilor. Vulpile erau considerate mesagere ale lui Inari, iar cu tim-
pul au devenit chiar imaginea zeului.

3. Sufix onorific; atașat la nume de persoane este echivalent
cu „domnul, doamna, domnișoara, onorabilul“.

nord-vest.¹ Să-mi dai și o sabie din magazie, ca să alungăm răul. O scoatem din teacă și o punem sub așternut. Iar mâine o să mă duc să-mi ghicească Inari-san încă o dată.

— Știu eu ce să zic? Așa să fie?

— Așa o fi.

*

La patul bunicului.

— A venit o scrisoare de la cineva pe nume Kano din Onohara (un sat). Ai împrumutat vreodată bani de la el?

— Da, am împrumutat.

— Când?

— Acum șapte, opt ani.

— Aha!

Și iar m-am pomenit cu o problemă pe cap. (Așa aflam eu, în perioada aceea, de câte una sau alta din datoriile pe care le avea bunicul.)

— Cu asta n-am cum să te-ajut, a spus Omiyo. (În legătură cu banii, îi ceream sfatul și lui Omiyo.)

*

1. În original, *inui no sumi*, poartă a divinității în *onmyōdō*, școală de divinație bazată pe concepția daoistă a celor cinci elemente. Colțul dinspre nord-est era considerat poarta diavolului, deci nenorocos.

La masa de seară bunicul a mâncat *norimaki*¹. Adică nu cumva o fi mâncat fiara din el? Uite cum i s-a mișcat mărul lui Adam! Prostule! Cum ar fi posibil așa ceva, când mâncarea e de fapt în gura unui om? Nu-mi ieșeau din minte cuvintele „fiara devorează mâncarea“. Ciudat a mai fost să scot o sabie din magazie, s-o vântur pe deasupra așternuturilor și s-o vâr sub ele. Nici mie nu-mi venea să cred că fac asta. Însă Omiyo, foarte serioasă, văzându-mă cum tai aerul cu sabia, mă încuraja spunând: „Așa! Așa!“ Alții s-ar fi prăpădit de râs, închipuindu-și că am înnebunit.

Nu după mult timp s-a lăsat întunericul. Citeam o carte, dar, din când în când, străbăteau până la mine vocea slabă a bunicului și pașii lui Omiyo, chemată să-l ajute. La un moment dat, am auzit-o pe Omiyo plecând acasă.

I-am dat bunicului să bea ceai. „Îmm, daa, bun, bun, înc-o gură, îmm, înc-o gură...“ Mărul lui Adam i se mișca în sus și-n jos. Fiara din el o bea și ceaiul? Prostule! Prostule! Cum poți să crezi că există așa ceva? Și mai ești și în clasa a treia la școala generală... „Aa, bun, ce bun e ceaiul! Nu-i prea tare. Nici nu-i bine să fie prea gustos. Aa, bun... O țigară?“

Când i-am apropiat lampa de față, a deschis un pic ochii și m-a întrebat: „Ce-i?“ Ah, ochii ăștia! Credeam că nu se vor mai deschide niciodată! Ochii ăștia s-au

1. *Sushi* rulat în fâșii de alge uscate și presate.

deschis. Bucuria mea a fost ca o rază de soare care străbate prin întuneric. (Nu pentru că aş fi crezut că i se vor vindeca ochii, ci, probabil, pentru că avea pleoapele închise şi mi-a fost teamă atunci că mai are un pic şi moare.)

*

În timp ce scriam cele de mai sus, mi-au trecut prin cap o mulţime de lucruri. Ce ciudat a fost să flutur sabia prin aer! Acum mi se pare un gest prostesc. Dar nu reuşesc să uit cuvintele „fiara din burta lui devorează mâncarea şi bea băutura“. E aproape nouă seara. În sfârşit am devenit conştient că nu se poate să fie posedat de un spirit rău şi parcă mi s-a mai limpezit mintea.

*

Pe la ora zece, a venit Omiyo să-l ajute să facă pipi.

— Vreau să mă întorc pe partea cealaltă. Pe ce parte stau acum? Hmm, aşă carevasăzică, spre răsărit.

— E bine aşă? a întrebat Omiyo.

— Îhî.

— Înc-un pic, a zis Omiyo.

— Ah, se aude vocea lui chinuită. Acum stau spre apus?

— Du-te şi tu la culcare, mi-a zis Omiyo. Eu plec acasă. Nu mai e nimic de făcut.

Şi a plecat acasă.

Cuprins

Jurnal de la șaisprezece ani / 5

Adolescentul / 47